

A kereskedelmi bankok műveletei

Onyestyák Nikolett
Sportszervező II. évfolyam

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

Kereskedelmi banki műveletek csoportosítása

- passzív bankügyletek,
- aktív bankügyletek,
- fizetési forgalom lebonyolítása,
- egyéb banki szolgáltatások

Nyereség → KAMATMARGE

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

1. Passzív bankműveletek

- Betétgyűjtés
 - Lejárat
 - Tulajdonos
 - Lekötés időtartama
 - Betét feletti rendelkezési jog
 - Pénznem
- banki értékpapír kibocsátása
 - Pénztárjegy
 - Letéti jegy
 - Záloglevél
 - Banki kötvény

hitelfelvétel.

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

2. Aktív bankműveletek

- Hitelnyújtás,
- Követelések megvásárlása, megelőlegezése (hitelnek minősülő kihelyezések): váltóleszámítás, faktorálás, forfetírozás,
- Pénzügyi lízing (lízingdíj: bank követelése),
- Fizetési kötelezettség vállalása: bankgarancia, kezesség,
- Befektetések, értékpapírügyletek (vásárlás),
- Bankközi hitelkihelyezések,
- Egyéb aktív bankműveletek.

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

A hitelek csoportosítása

a) lejárat szerint:

- rövid lejáratú hitelek,
- közép lejáratú hitelek,
- hosszú lejáratú hitelek;

b) fedezet szerint:

- fedezet nélküli, **nyílt hitelek**
- **fedezettel nyújtott hitelek**

c) hitel tárgya szerint:

- **forgóeszköz hitelek**, gyorsan megtérülő eszközök finanszírozására
- **beruházási hitelek**, hosszú (1 évnél hosszabb) lejáratú eszközök finanszírozására;

d) hitelszerződés tartalma szerint:

- pénz formájában nyújtott hitelek, **kötelezettségvállalási hitelek**

Hitelbiztosítékok

• személyi biztosítékok:

- Bankgarancia (*a bank önálló fizetési kötelezettség vállalása*)
- Bankkezesség (*járulékos jogügylet, ahol a kötelezettség tartalma a főadóséhoz igazodik*)

• tárgyi biztosítékok

- Zálog (olyan dologi jellegű biztosíték, amikor a zálogba adott tárgyra zálogjogot kötnek ki)
- Óvadék (pénz jellegű biztosíték, amelynek tárgyául csak készpénz, deviza-, forintbetét, értékpapír szolgálhat)

3. A fizetési forgalom lebonyolítása

A pénzforgalom a pénztulajdonosok közötti pénzmozgások összessége

A bankszámla-szerződésben a bank arra vállal kötelezettséget, hogy a számlatulajdonos rendelkezésére álló pénzeszközöket

- kezeli és nyilvántartja,
- azok terhére a szabályszerű megbízásokat teljesíti,
- a számlatulajdonost a számla javára és terhére írt összegekről
- a számla egyenlegéről rendszeresen tájékoztatja.

A bankszámlaszerződésben az ügyfél kötelezettséget vállal arra, hogy

- megfelelő fedezetet biztosít,
- a pénzét a bankszámlán tartja és pénzforgalmát a bankszámláján keresztül bonyolítja
- a bank által felszámított költségeket megtéríti,
- a megbízások teljesítéséhez szükséges információkat, okmányokat megadja.

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

Számlatípusok

- **pénzforgalmi vagy folyószámla**, amely az ügyfél folyamatos gazdálkodásához szükséges pénzeszközök kezelésére szolgál,
- **betétszámla**, amelyen az ügyfél meghatározott időre szabad pénzeszközeit helyezheti el magasabb kamat ellenében,
- **elkülönített számla** külön célra elkülönített pénzeszközök kezelésére,
- **hitelszámlák**, az ügyfelek részére folyósított hitelek nyilvántartását szolgálják,
- **tőkeszámla**, az értékpapírok letéti kezelésére szolgáló számla.

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

Bankszámlákkal kapcsolatos fogalmak

- A bankszámla feletti rendelkezés
- A bankszámlák megszüntetése
- Az előzetes védekezés
- A pénzügyi biztosítékok
 - Bankkezesség
 - Bankgarancia
 - Fedezetigazolás

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

4. Egyéb banki szolgáltatások

- A valutával, devizával, váltóval, illetve csekkel végzett tevékenység.
- A pénzügyi szolgáltatások közvetítése.
- Az alap- és vagyonkezelés a befektetési és a nyugdíjalapok részére végzett tevékenység.
- A letéti és széfszolgáltatás
- A hitelreferencia szolgáltatás
- A speciális finanszírozási formák.
 - lízing,
 - faktoring
 - forfait finanszírozás.

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

A hagyományos banküzletágak

A betétgyűjtés fajtái

- A betételhelyező személye szerint
- Betétek jogi formája szerint
- Pénzneme szerint
- Ügyfelek betéteik fölötti rendelkezési jogosultságuk szerint
- Kamatozás módja szerint
- Futamidő szerint
- A betételhelyezés célja, ill. a betét megszüntetésének módja szerint

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

A szerződéses betétek fajtái

- a.) Bankszámlabetét
- b.) Felmondásos betétek
- c.) Lekötött betétek
- d.) Takarékbetétek
- e.) Nyugdíj-előtakarékossági betét
- f.) Nyereménybetétek
- g.) Értékpapír formát öltő betétjellegű konstrukciók

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

A hitelezés – a bankhitelek csoportosítása

1.) Pénztömegre gyakorolt hatása szerint:

- jegybanki,
- kereskedelmi banki,
- nem monetáris hitelintézetek által

2.) Lejárat szerint:

- rövid,
- közép,
- hosszú lejáratú

A hitelezés – a bankhitelek csoportosítása

- Pénzhitel: hitel összegét azonnal kifizeti készpénzben vagy jóváírja a számlán
- *Folyósztla hitel*:
- Hitelszerű kihelyezés: a bank a hitel visszafizetését nem attól várja, akinek nyújtotta
- *Váltó leszámítolás*:
- *Követelések megvásárlása*: faktorálás (követelések adásvétele), forfetírozás (kereskedelmi követelések megvásárlása visszkereset nélkül)
- *Áruvásárlási kölcsön*: részletre vásárlás
- *Értékpapír hitel*: átruházható értékpapírra nyújtja a bank
- Kötelezettségvállalási hitel: ügyfél számára hitelkeretet, vagy bankgaranciát vállal

A hitelezés – a bankhitelek csoportosítása

4. Kamatláb szerint:

- fix,
- változó
- diszkont

5. Devizanem szerint: HUF, EUR, CHF, USD, stb.

6. Technikai forma szerint

- Folyószámlahitel („mínuszba megy” a vállalat)
 - Rulírozó (csak akkor kap új hitelt ha az előzőt törlesztette)
 - Beruházási (teljesítés függvényében folyósítja a hitelt)
- Eseti (elkülönített hitelszámlát nyit a bank)

Bankrendszeren belüli hitelek

1.) Bankközi hitelek

- **Egynapos bankközi hitelek típusai:** jellemzően fedezet nélküliek
 - overnight: felvétel az üzletkötés napja, lejárat a következő munkanap
 - tomnext: felvétel az üzletkötés utáni munkanapon, lejárat a következő munkanapon
 - spot: felvétel az üzletkötés napját követő második munkanapon, lejárat a következő munkanapon

2.) Jegybanki hitelek

- **Jegybanki hitelek folyósításának funkciói:**
 - likviditási hitelek, likviditási problémák megoldására
 - refinanszírozási hitelek: hitelnyújtási képességének fokozására

A kereskedelmi bankok hitelei

a - Vállalati

1. Hitel nyitott hitelkeret alapján
2. Áthidalási hitelek
3. Forgótőke - hitel:
4. Rulírozó hitel:
5. Hosszú lejáratú hitelek:

b – Fogyasztói

1. Részletfizetési hitelek
2. Bankkártyák és rulírozó hitelkeretek

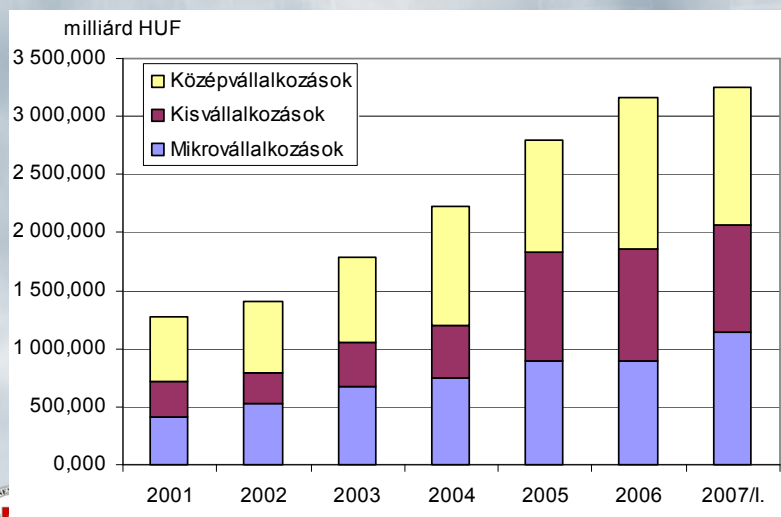
c – Ingatlanhitelek

1. Építési hitelek
2. Jelzáloghitelintézetek átmeneti finanszírozása
Lakóházakra folyósított hitelek

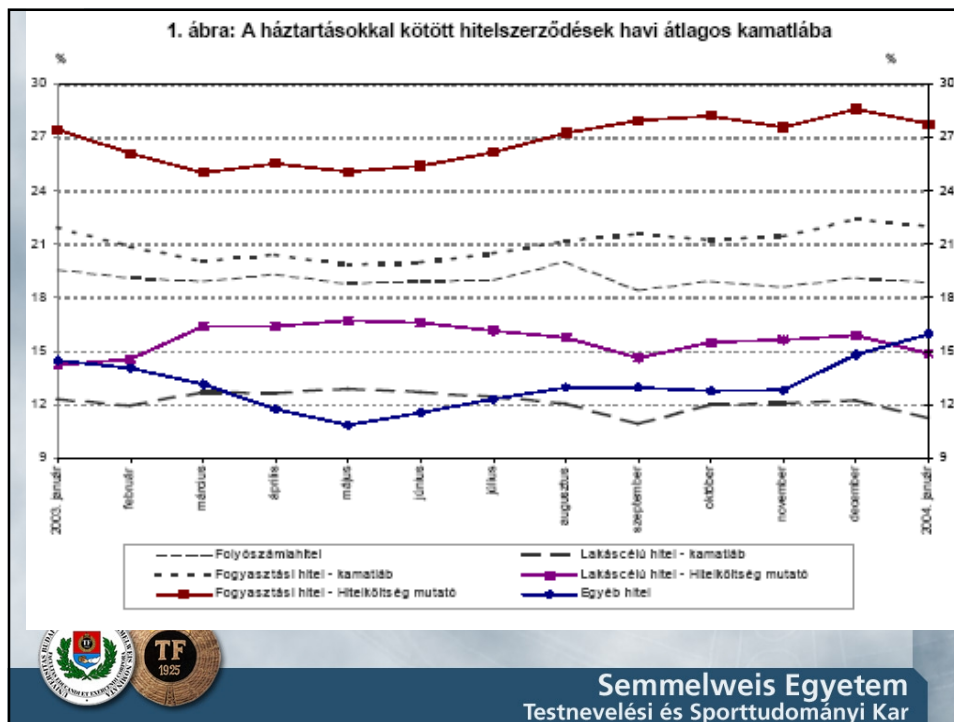

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

Vállalati hitelek

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

Személyi (fogyasztási) hitelek / kölcsönök

- **Biankó hitel:** a fedezet az adós gazdálkodásának pénzárama (árúvásárlási hitel - kötött felhasználás, diákhitel – szabad felhasználás)
- **Kezeshitel:** az adóstól különböző személy a fedezet
- **Váltóeszámitólasági hitel:** követelés a kibocsátóval vagy a címzettel szemben

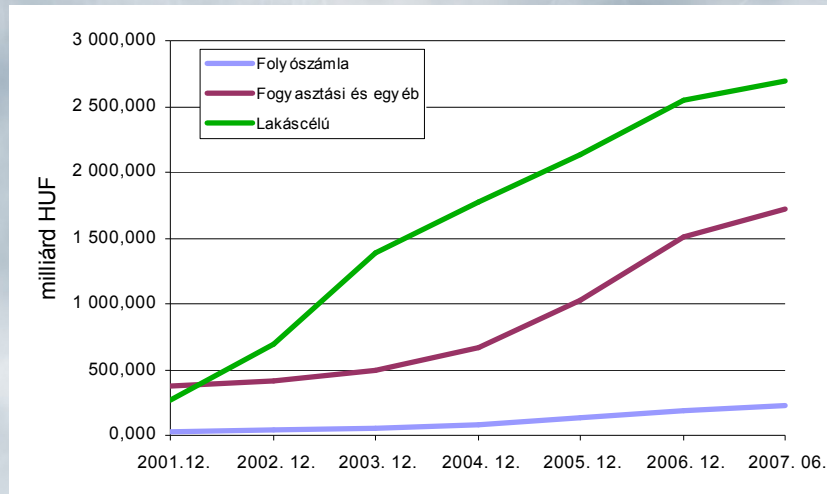
Jellemzői:

- Lakásfelújításra/vásárlásra, autóvásárlásra, tartós fogyasztási cikkek vásárlására, utazásra ajánlják a bankok
- Gyors hitelbírálat, deviza alapú is lehet, THM 20-30% körül
- Igazolni kell a visszafizetési képességet: jövedelem-igazolás, befizetett telefonszámla, bankszámlakivonat, stb.

Futamidő néhány év, összege: néhány százezer - néhány millió

Lakossági hitelek

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

DIÁKHITEL

- A legkedvezőbb szabad felhasználású hitel!
- Alanyi jogon jár minden magyar, 35 évnél fiatalabb felsőfokú képzésben részt vevő diáknak
- Mértéke max. 30.000 / hó (300 ezer / év)
- A törlesztés megkezdésének évében és az azt követő esztendőben a mindenkori minimálbér 6%-át kell fizetni (2005: 3420 Ft)
- Majd a két évvel korábbi havi bruttó átlagjövedelem 6%-a
- 2001 (indulás) óta 184 ezren vették igénybe
- Változó kamatozású, a kamatszintet évente kétszer, a szemeszterek elején határozzák meg (jelenleg kamata évi 11,25%)

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

Reál hitel

- Egy vagyontárgy a hitel biztosítója

Fajtái (fedezet alapján):

- Lombard: értékpapír, pénzletét, festmény, stb.; átmeneti likviditáshiánynál, rövid lejárat (3 hó >), kedvező kamat;
- Cessziós: fizetési kötelezettséget tanúsító okmány (számla);
- Jelzálog: ingatlan, hosszú lejáratú (5-30 év); lehet általános és lakáscélú (csak 50-60%-ban számítják be fedezetként), jelentős állami (kamattámogatás, THM: 5% körül, deviza alapú is lehet

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

Folyószámlahitel

- Elsősorban lakossági
- „Mínuszba megy” az elszámolási betétszámla
- Nem igényel elkülönített hitelszámlát
- Hitel a passzívák/betétek között (probléma)
- Hitel nagysága bizonytalan (kifinomult likviditáskezelés)
- Átmeneti pénzügyi nehézségek áthidalása
- Bankkártyával hitelbe is vásárolhatunk
- Automatikus feltöltődés
- Ára: hiteligénylési díj, éves díj, kamat, hitelkeret rendelkezésre tartási díj (THM: 20-30%)

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

Eseti hitel

- Elsősorban vállalatok veszik igénybe átmeneti likviditáshiány finanszírozására: munkabérfizetés, forgóeszköz finanszírozás, stb.
- Egy elkülönített hitelszámlát nyit a bank és megterheli + jóváírja az összeget a vállalat elszámolási betétszámláján
- Általában lejáratkor, egy összegben törleszti az adós
 - Az eseti (hitelszámla) és a folyószámlahitel (hitelkeret) keveréke
 - Újból csak akkor lehet igénybe venni ha az előzőt már törlesztette (biztonságosabb a banknak)
- Roll-over hitel: hasonló, de hosszabb lejáratra szól

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

Beruházási hitel (készenléti/stand-by hitel)

- A hitel folyósítása és/vagy törlesztése több részletben történik
- Saját erő is szükséges! (min. 30%)
- A bank a teljesítés függvényében folyósítja a hitelt
- Annuitásos hiteltörlesztés: az adósságszolgálat minden törlesztő-részletnél azonos (lakossági hitelek)
- Törlesztésen alapuló (halasztott) kamatfizetés: Minél későbbi a törlesztő-részlet annál nagyobb a ráakódott kamatteher

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

Bankműveletekkel kapcsolatos számítások

A kamat a kölcsönadott vagy a kölcsönvett tőke használati díja.

A kamatszámításhoz kapcsolódó fogalmak:

- **tőke** (jelölése: C_0), az, az összeg, amire a kamatlábat vetítik,
- **kamatláb** (jelölése: r), a kamat százalékos kifejezése, egy évi időtartamra vonatkozóan,
- **kamat** (jelölése: K), a kamatfizetési kötelezettség összege,
- **a futamidő** (jelölése: n), az, az időszak, amelyre a kamatot fizetik,
- **a jövőbeni hozam** (jelölése: FVn), a kölcsöntőke és kamatösszege, amit a hitelnyújtó vagy betét elhelyező kap a futamidő végén.

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

Kamatszámítási műveletek

- Az **egyszerű kamatszámításnál** a kamat nem kamatozik, nem kerül tőkésítésre
→ Bármilyen hosszú időre helyezi ki a pénzét a megtakarító, mindig ugyanarra az alapösszegre számítják a kamatot.
- A **kamatos kamatozás** azt jelenti, hogy a befektetett összeg után járó kamat hozzáadódik az alapösszeghez (tőkésítésre kerül).

Képlete: $FV = C_0 \times (1 + r)$

Képlete: $FVn = C_0 \times (1+r)^a$

Vagy, ha évközben kamatot fizetnek és az tőkésítésre kerül:

$FV_{n \times m} = C_0 \times (1+r/m)^a \times m$, ahol $m = a$ kamat fizetések száma

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

Hiteldíj számítás

Kölcsön folyósításakor a hitelkamaton felül a bank részére egyéb járulékokat is fizetni kell. A **hitelköltség**, az az összes kötelezettség, amit a hitelszerződés alapján a hitelfelvevőnek – a tőkeösszeg visszafizetésén felül – fizetnie kell.

A hiteldíj-mutató a hitelköltség %-os kifejezése.

$$\text{Hiteldíj-mutató} = \frac{\text{Hitelköltség 365 nap}}{\text{ténylegesen kézhez kapott}} \times \frac{365 \text{ nap}}{\text{futamidő}}$$

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

A fizetési forgalom lebonyolítása

Kézpénz nélküli fizetési formák:

- bankszámlák közötti átírás:
 - **1. Átutalás** (egyszerű, csoportos)
 - **2. Inkasszó**
 - Sima (clean) inkasszó
 - Okmányos inkasszó
 - Vinkulált Okmányos Inkasszó
 - **3. Váltó**
 - Speciális váltók
 - Aval váltó: kezes aláírásával ellátott
 - Rekta váltó: tilos a forgatása - negatív rendeleti záradék
 - Solaváltó: egy példányban kiállított
 - Telepített váltó: elfogadó hol fogja kifizetni
 - **4. Csekk**
 - fizetési csekk: KP felvételére szolgál
 - átírási csekk: nem vehető fel KP - ben,
 - elszámolási csekk: jóváírásra szólít fel
 - keresztezett csekk: bankok között használatos
 - Utazási csekk

Akkreditív (fizetési ígéret)

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

Akkreditív (okmányos „meghitelezés”)

- Aktív, passzív (betétszámlán nyitják) és semleges (kp. nélküli fizetési mód) művelet is egyszerre!
- Nem hitel, inkább bankgarancia
- A bank fizetési kötelezettséget vállal arra az esetre, ha az áruszállítást bizonyító okmányok megérkeznek
- A váll. általában egy számlán elkülöníti az importáru vételárát (+ biztonsági tartalék) – ritka esetben a bank hitelez
- A legbiztonságosabb fizetési mód: a vevő bankja értesíti a szállítóét akkreditív nyitásáról; a szállító feladja az árut és megkapja az okmányokat, melyeket elküld a vevő bankjához aki kifizeti a számlát
- Főként a külkereskedelemben használatos

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

Az akkreditív fajtái

- **Visszavonható** (revocable)
- **Nem visszavonható** (irrevocable)
- **Látra szóló** (payment credit)
- **Halasztott fizetésű** (deferred payment credit)

- **Import akkreditív:** mi, mint vevők akkreditív megnyitására adunk megbízást külföldi partnerünk javára

Export akkreditív: mi vagyunk a szállítók és a akkreditívet nyit a külföldi vevő cégünk számára

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

Bankszolgáltatások

- 1.) *Vagyonkezelés*
- 2.) *Befektetésekkel kapcs. szolgáltatások*
- 3.) *Biztosítás*
- 4.) *Személyi és üzleti tanácsadás*
- 5.) *Lízing*
 - Pénzügyi
 - Operatív
 - Különleges
- 6.) *Faktorálás*
- 7.) *Forfetírozás*
- 8.) *Hitelkártyák*
- 9.) *Utazással kapcsolatos szolgáltatások*
- 10.) *Nemzetközi szolgáltatások*

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

Kockázat a kereskedelmi bankok tevékenységében

- 1 - hitelkockázat, visszafizetési kockázat
- 2 – befektetési kockázat
- 3 – likviditási kockázat
- 4 – kamatkockázat
- 5 – működési kockázat
- 6 – szabályozási kockázat
- 7 – országgkockázat
- 8 – valutakockázat
- 9 – csalás kockázata

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

Advice to Bankers of 1863

In December, 1863, Hugh M. Cutler, then Comptroller of the Currency and later Secretary of the Treasury, addressed a letter to all national banks. These institutions had only lately been organized and their executives, one must assume, were more in need of the Comptroller's sage admonitions than bankers ever have been since. Here are some of his paragraphs:

"Let no loans be made that are not secured beyond a reasonable contingency. Do nothing to foster and encourage speculation. Give facilities only to legitimate and prudent transactions. Make your discounts on as short time as the business of your customers will permit, and insist upon the payment of all paper at maturity, no matter whether you need the money or not. Never renew a note or bill merely because you may not know where to place the money with equal advantage if the paper is paid. In no other way can you properly control your discount line, or make it at all times reliable.

"Distribute your loans rather than concentrate them in a few hands. Large loans to a single individual or firm, although sometimes proper and necessary, are generally injudicious, and frequently unsafe. Large borrowers are apt to control the bank; and when this is the relation between a bank and its customers, it is not difficult to decide which in the end will suffer. Every dollar that a bank loans above its capital and surplus it owes for, and its managers are therefore under the strongest obligations to its creditors, as well as to its stockholders, to keep its discounts constantly under its control.

"Treat your customers liberally, bearing in mind the fact that a bank prospers as its customers prosper, but never permit them to dictate your policy.

"If you doubt the propriety of discounting an offering, give the bank the benefit of the doubt and decline it; never make a discount

if you doubt the propriety of doing it. If you have reasons to distrust the integrity of a customer, close his account. Never deal with a rascal under the impression that you can prevent him from cheating you. The risk in such cases is greater than the profits.

"Do not offer such salaries as will enable them to live comfortably and respectably without seeking and require of them their entire services. If an officer lives beyond his income, distrust him; even if his excess of expenditures can be explained consistently with his integrity, still distrust him. Extravagance, if not a crime, very naturally leads to crime. A man cannot be a safe officer of a bank who spends more than he earns.

"The capital of a bank should be a reality, not a fiction; and it should be owned by those who have money to lend, and not by borrowers. The Comptroller will endeavor to prevent, by all means within his control, the creation of a nominal capital by national banks, by the use of their circulation, or any other artificial means; and in his effort to do this, he confidently expects the cooperation of all the well-managed banks.

"Pursue a straightforward, upright, legitimate banking business. Never be tempted by the prospect of large returns to do anything but what may be properly done under the National Currency Act. "Splendid financing" is not legitimate banking, and "splendid financiers" in banking are generally either humbugs or rascals."

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar

Advice to Bankers 1863

Ne adj olyan hitelt, ami nincs ésszerűen túlbiztosítva.

Terítsd szét a hiteleidet, mintsem néhány kézben koncentrál.

Kezeld az ügyfeledet nagyvonalúan,

Ha kétkedsz az ügyfél sikerében add meg a banknak azt az előnyt, hogy nem csinálod meg az üzletet.

Fizesd meg az alkalmazottaidat és követelj tőlük teljes elkötelezettséget.

A bank tőkéjének valóságosnak kell lennie, nem fikciónak

Egyenes, legitim üzleteket köss, ne ess kísértésbe esetleges olyan nagy hozamoktól, amelyek törvénytelen cselekedeteken keresztül szerezhetőek.

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar